

MATTHEW TREE, PARLAMENT 21, 4-1, BARCELONA
08015, CATALONIA Tel./Fax: (3) 443 26 30

dima, 30 gen 1996

Estimat Jordi,

Acabo de rebre la teva carta plena de ràbia - l'ira dels justos, diria jo - i l'estic contestant immediatament perquè si no com sempre deixaré que la feina m'ompli totes les hores i no contestaré mai. A propòsit de la teva carta: realment és sorprenent com un món suposadament pausat i intel·ligent com el literari pot acollir tantes serps. Al Monzó un dia li van preguntar si hi tenia enemics - ell, que no ha fet res que no sigui vendre un munt de llibres i enriquir el seu editor - va respondre que sí, que en tenia, tot i que no entenia com se'ls havia fet. O penso, per exemple, en els exabruptes que va deixar anar el paio aquell que viu a Mallorca, collons, com es diu? Aquell que coneixia el grup Dau al Set, Arnau no sé què... Aquell que, el dia de la presentació del llibre de Cafè Central *A fum de sabatots*, va dir penjaments de totes les persones que havien col·laborat en aquell llibre, tot i que havien estat ells, precisament, que l'havien convidat per fer-ne la presentació. Jo no hi era - menys mal, perquè no tinc gaire paciència amb aquesta mena de punyalada per l'esquena pretesament intel·lectual - però en Toni, i altres persones, m'ho van explicar després. Ara, feliçment desconec el senyor Izquierdo, el teu adversari del moment, i aquests comentaris seus no m'han arribat mai a les orelles. El que sí que m'hi va arribar era un comentari d'en Sam Abrams, que vaig conèixer per casualitat fa uns mesos, i que va parlar de tu, descrivint-te com un dels grans noms de la traducció. "*You know Jordi Arbonès? He's a big name..*". El que vull dir amb tot això, és que jo, de tu, no me'n preocuparia, tot i que aquesta situació deu ser molt empipadora. Al cap i la fi, com dius, Proa estan publicant les

teves traduccions (la de *Notícies del Paradís* vaig regalar a dues persones, per cert), algunes d'elles, com el "Quartet d'Alexandria" amb bastant rebombori (*Notícies* també va rebre un munt de ressenyes - favorables). Cony, si les teves traduccions fossin tan arcaitzants i tota la pesca, no crec que les tornaria a treure una i l'altra vegada. Pel que sembla, ho tens tot controlat respecte a les traduccions teves reeditades, però, una vegada més, repeteixo: si mai vols que et faci alguna gestió o alguna consulta en representació teva, doncs, ja saps. Per cert, estaré a l'aguait per veure si surt el teu article a la Revista de Catalunya. Pel que fa als enemics, sempre m'ha agradat aquella faula xinesa que va de l'home assegut a la riba del riu: "Què hi fas, bonhome, assegut tot sol a la vora del riu?" "Esperant per veure coms els cadàvers dels meus enemics passaran surant."

Canviant de tema, m'has sorprès amb la notícia del llibre de la Winslow aquesta: ni l'havia ensumat, aquest llibre, ni havia sentit el xiuxiueig d'un ressò d'un rumor de la seva existència. Faré alguna pregunta per Londres, a veure si el tenen a les llibreries. Veig que segueixes arreplegant l'obra de la Nin. No sé, ella em convenç cada vegada menys, com a escriptora, vull dir. L'últim llibre seu que vaig llegir va ser *Incest*, i per primera vegada fins i tot vaig començar a tenir dubtes sobre el fonament mateix del diari: la seva honestedat. Se'm va ocórrer que potser va entrar tant dins del joc de la decepció, inventant "versions" del diari pel seu marit, per exemple, que vés a saber si ella mateixa no acabava enganyant-s'hi, deixant-se portar per la fantasia. Noto, per exemple, que ella gairebé sempre surt ben parat al seu diari, fins i tot quan està dient mentides, quan està dormint amb el papà, el Miller, Allendy, Rank, la June, el seu cosí i Déu sap qui més (ah, clar, el seu marit, encara!). No hi ha moments avergonyits, quan ella fica la pota, o diu coses fora de to, o fuig d'estudi o pixa fora del test, o pixa, a seques. No tira mai cap pet, no pateix flatulència, no se li agafa mai cap atac de diarrea en el curs d'una ocasió formal.. No diu mai cap cosa realment ofensiva, d'aquelles coses que passem mitja vida desitjant que no les haguéssim dit.. I, el que és pitjor, no hi ha ironia, no se'n riu d'ella mateixa, però ni una sola vegada! És interessant, això sí, com una

/da

mena de mirall femení davant de Miller, i algunes de les seves crítiques d'ell són reveladores, però al capdavant.. Acaba de sortir, així sí, una biografia monumental sobre la seva vida, molt ben documentada, però no me'n recordo ni del títol ni del nom de la biògrafa. Ara, si en fan una versió de butxaca, la compraré. Es veu que una vegada, quan ja tenia cinquanta i tants, va provar de seduir l'aleshores joveníssim Gore Vidal, que va dir que en aquell moment va descobrir que ser homosexual podria ser un avantatge si més no per esquivar "l'adúltera de les genives negres" com en deia ell. Les meves simpaties, francament, són amb el Hugh Guiler, l'home amb les banyes més grosses del segle vint.

En fi, jo també segeixo escrivint. La novel·la en català - FORA DE LLOC - va endavant. Ara tenim fotògraf per la portada i en Víctor Sunyol l'està repassant fil per randa a nivell lingüístic. En Toni vol que la "tripa" del llibre sigui amb la impremta abans del 15 de febrer, quan ell i la Isabel faran una gira llampec dels Estats Units. Això vol dir que, si tot va bé i Déu vol, FORA DE LLOC apareixerà a les llibreries pel mes de març. En comptes de ser molt feliç - com pensava - em trobo més aviat preocupat ara per la propera etapa, que és la de la promoció del llibre. No vull que s'enfonsi com una pedra al cap de quinze dies, i faré totes les gestions que calgui per ajudar en Toni a vendre'l. Mentrestant, he escrit una segona novel·la en anglès - FIFTIES - que ja ha fet la ronda de les editorials i agents anglesos. Hi ha hagut unes repostes encoratjadores - quatre editorials em van dir que l'havien rebutjat pels pèls - però l'havien rebutjat, això sí. Queda una altra possibilitat, que miraré més endavant, quan hi haurà més temps. Perquè ara estic fent una altra novel·la, també en anglès, conjuntament amb una traducció llarga d'un informe d'Amnistia Internacional, de l'anglès al català, (dormo malament, tinc malsons, les fuetades, descàrregues elèctriques, abusos sexuals, colpejaments, penjaments, amputacions, i altres violacions de drets humans perpetrats per agents dels estats del món - pagats pels impostos dels ciutadans que els han d'aguantar - no tenen fi i segueixen unes pautes molt semblants arreu del planeta, amb diferències de grau només, com si tots els

uniformats tinguessin la mateixa mentalitat). Per cert, el primer país que vaig haver de traduir va ser Argentina, incloent-hi les revelacions sobre les 2.000 víctimes de les forces armades llançades dels avions al mar. (El que sí que em treu de polleguera són les revelacions cada vegada més esgarrifoses sobre el que van fer els serbobosnians a Bòsnia. Ara diuen que hi poden haver fins a 34.000 persones - persones! - assassinades a sang freda i amagades a fosses comunes i mines abandonades).

Bé, em sembla que ja em pertoca tornar a les atrocitats catalogades tan eficaçment pels d'AI. Espero que tot t'estigui anant bé i envio - per part de la Désirée també, que ha llegit la teva carta amb interès tot i que ara dorm, home, i és que ja són dos quarts de tres - els millors desitjos per a tu i tota la teva família per l'any (relativament) nou. Com sempre, em fa l'efecte que hi havia un munt d'altres coses que volia incloure en aquesta carta però la memòria em falla i encara més a aquestes hores - ah sí, et volia recomanar un llibre, el QUI SOM de l'italià Francesco Cavalli-Sforza: tots els descobriments de la genètica moderna posats a l'abat d'un tòtil com ara jo, absolutament fascinant. Quan jo anava al col·legi, encara ens explicava allò de les tres races: negroides (*negroides!*), mongoloides - Déu n'hi do - i nosaltres, que tenien un nom més digne: caucàsics (i no pas caucasoides, posem per cas). Evidentment, aquesta mena d'explicació a tres obre el camí per als primers dubtes racistes, automàticament s'hi planta la llavor tipus *nosaltres i ells*, mentre que ara, afortunadament, s'ha confirmat sense cap mena de dubte que tots venim d'un mateix origen africà, i que les mutacions visibles que hi ha hagut amb el temps respecte al clima (color de pell, forma de la cara, tipus de cos etc.) són qüestió de tres o quatre gens només, i que la diferència genètica entre grups de persones aparentment semblants pot ser molt més gran i a l'inrevés. Els bascos, per exemple, tenen més semblances genètiques amb els berbers que amb qualsevol altre grup europeu, i els aborígens d'Austràlia tenen més a veure amb els xinesos - genèticament parlant - que no pas amb alguns grups africans als quals s'assemblen molt físicament. Per mi, que, com tots els blancs, crec, sempre he tingut un petit deix de racisme amagat a algun

racó fosc de la ment, aquest llibre ha estat com una gran mà que m'ha tret la bena dels ulls d'un cop per sempre. El que ve a dir és que l'única diferència de debò entre els éssers humans és la cultural, i que qualsevol altra "diferència" és purament circumstancial i sense importància: una pèrdua de temps. És clar, això és el que hauríem de creure tots, però tenir-ne les proves és un gran avantatge, sobretot ara, quan científics nord-americans publiquen llibres demostrant que els negres són menys intel·ligents (el mateix tipus de científic, m'imagino, com aquells més a prop de casa que creuen que el valencià és un idioma a part). En tot cas, llegir aquest llibre - encara l'estic llegint - és un alleujament molt gran.

Ara sí que hauré de tornar a les tortures! Records a tothom, Jordi, i espero tenir més notícies teves - vostres - aviat. Quan la novel·la surti, no cal dir que te l'enviaré de seguida. Fins ben aviat

una abraçada,

ben
fonta,

Matthew